

معرفی پایان نامه های

«تصحیح نسخ خطی»

مقطع کارشناسی ارشد و دکتری زبان و ادبیات فارسی

سالهای ۸۰، ۸۱ و ۸۲

O اکرم مسعودی

کارشناس ارشد نسخ خطی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران

آورده است و پس از آن به تعلیقات پرداخته و در پایان فهرست منابع و مأخذ را ذکر کرده است.

O تصحیح انتقادی دیوان شرف‌الدین شفروه اصفهانی، براساس تمام نسخه‌های موجود. و تحقیق در زندگی، آثار و سبک شاعر. تصحیح و تحقیق عصمت اسماعیلی، استاد راهنما امیرباتو کریمی فیروزکوهی؛ استادان مشاور دکتر عزیزالله جوینی؛ دکتر برات زنجانی. - تهران: دانشگاه تهران، اردیبهشت ۱۳۸۰. ۶۰۲ ص.

پایان نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی

شرف‌الدین شفروه اصفهانی شاعر قرن ششم هجری قمری است وی علاوه بر شاعری، اهل وعظ و منبر نیز بوده است. مصحح در چهار فصل اول به شرح احوال و آثار شاعر و اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان شاعر می‌پردازد سپس نسخه‌هایی را که در تصحیح پایان‌نامه حاضر مورد استفاده قرار گرفته است را معرفی می‌کند که عبارت‌اند از:

نسخه کتابخانه مجلس شورای اسلامی، نسخه ایاصوفیه، نسخه نافذ پاشا که میکروفیلم و نسخه عکسی آن در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران موجود است، نسخه کمبریج (میکروفیلم و نسخه عکسی آن در کتابخانه موجود است)، نسخه خطی کتابخانه مجلس سنای سابق، نسخه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران و نسخه کتابخانه بریتانیا (میکروفیلم و نسخه عکس آن در کتابخانه مرکزی دانشگاه موجود است)، نسخه استانبول و نسخه بایگانی ملی هند که این نسخه کاملترین نسخه از دیوان شاعر است، نسخه پاریس، نسخه دانشکده ادبیات، نسخه کتابخانه ملی، نسخه خلاصه الاشعار.

پس از آن به معرفی تذکره‌های خطی و جنگ‌های مختصر می‌پردازد و بعد متن دیوان شامل: قصاید، مدایح، ترکیب‌ها، قطعه‌ها، غزل‌ها، مثنوی، رباعی‌ها و ملحقات را می‌آورد در پایان فهرست مطلع اشعار، فهرست لغات و ترکیب‌ها، کنایات و عبارات را می‌آورد و در انتها فهرست منابع و مأخذ را ذکر کرده است.

تصحیح و انتشار متون برجسته ادب فارسی و احیای نسخ خطی ارزشمندی که در گوشه انزوا و گمنامی بسر می‌برند از جمله وظایف دشوار پاسداران فرهنگ و ادب فارسی است. پیرایش کتاب از تحریفات برخی از کاتبان نسخ خطی و نزدیک ساختن آن به اصل اثر کاری فراتر از مقابله نسخه‌ها است که به میزان آشنایی مصحح با شیوه و اصول فن تصحیح و احاطه او به علمی که موضوع کتاب است بستگی دارد. این مهم اگر با راهنمایی‌های ارزشمند استادان و به دست دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی که علاقه‌مند به این فن هستند انجام گیرد، امری پسندیده است. نوشته حاضر معرفی تعدادی پایان‌نامه کارشناسی ارشد و دکتری است که در سه سال گذشته ۸۰، ۸۱ و ۸۲ در زمینه تصحیح برخی از نسخه‌های خطی در رشته زبان و ادبیات فارسی انجام گرفته است.

***

O تصحیح انتقادی دیوان شاپور تهرانی، نگارش یحیی کاردگر؛

استاد راهنما دکتر منوچهر اکبری؛ استادان مشاور دکتر برات زنجانی و عزیزالله جوینی. - تهران: دانشگاه تهران: دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۳۸۰، ۳۸۵ ص.

پایان نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی خرداد ۱۳۸۰

پایان‌نامه حاضر تصحیح انتقادی دیوان خواجه شرف‌الدین شاپور (ارجاسب) تهرانی رازی شاعر نیمه دوم قرن دهم و نیمه اول قرن ۱۱ ق مصادف با دوران حکومت شاه عباس اول (۱۰۳۸ ق) می‌باشد. تصحیح حاضر حاصل مقابله هشت نسخه از دیوان وی است که در کتابخانه‌های مجلس شورای اسلامی، مرکزی دانشگاه تهران، ملک، ملی و کتابخانه سلطنتی کاخ گلستان موجود می‌باشد و تصحیح آن بصورت التقاطی از هر هشت نسخه انجام پذیرفته است. مصحح در چند فصل اول به ترتیب به اوضاع سیاسی ایام حیات شاعر، شرح احوال و آثار و سبک شعر پرداخته سپس به متن دیوان و سپس غزلیات، قصاید، ترجیع‌بندها، مثنوی خسروشیرین و رباعیات را در پی

مشکوٰۃ شکوة به دانشگاه تهران و نسخه جنگ کتابخانه مجلس شورای اسلامی.

مصحح در ابتدا به شرح احوال شاعر پرداخته و ممدوحان بساطی را نام برده سپس به اوضاع سیاسی و جغرافیایی شاعر پرداخته و سپس سبک و صناعی را که شاعر در اشعارش بکار برده را مورد بررسی قرار داده است پس از آن متن اشعار را آورده که در آن به تصحیح غزلیات، قصاید، ترکیب‌بند، مسمط، قطعات، رباعیات، مفردات و معما پرداخته است و در پایان فهرست منابع و مأخذ را ذکر کرده است.

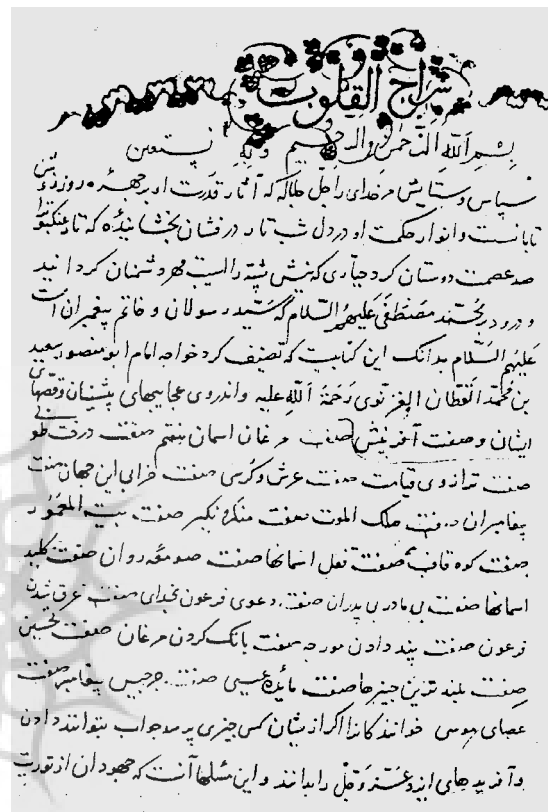
○ تصحیح متن سراج القلوب / به کوشش نامیرکارا خلیلوویچ؛ استاد راهنما دکتر روح‌الله هادی؛ استادان مشاور دکتر تقی پورنامداریان و دکتر قیصر امین‌پور. - تهران: دانشگاه تهران، دی ماه ۱۳۸۰، ۲۵۶ ص.

پایان نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه حاضر تصحیح متن سراج القلوب تألیف ابونصر محمدبن قطان غزنوی نویسندهٔ اواخر قرن ششم و اوایل قرن هفتم هجری می‌باشد. کتاب سراج القلوب تاکنون در ایران چندین بار به چاپ رسیده است ولی در این کتابها مشخص نشده که از روی کدام نسخه این کتاب چاپ شده است. مصحح بررسی‌هایی که در این زمینه بعمل آورده است را در مقدمه کاملاً توضیح داده است و در پایان اظهار می‌دارد: «چاپهای کتاب سراج القلوب با آنچه در نسخه‌های متقدم این اثر آمده است تفاوت‌های زیادی دارند». نسخه‌های خطی که در تصحیح پایان نامه حاضر مورد استفاده قرار گرفته است به ترتیب:

نسخه موزه بریتانیا که نسخه اساس قرار گرفته است، نسخه دارالکتب قاهره، نسخه کتابخانه عمومی بایزید استانبول، نسخه کتابخانه ملی پاریس و نسخه کتابخانه غازی خسرو بگ سارا ساریو است.

روش تصحیح متن پس از مقایسه بین نسخ روشن شده که هر نسخه تحریر مستقل دارد و ضمن اینکه مطالب کم و بیش مشترک

○ تصحیح انتقادی دیوان سراج‌الدین بساطی سمرقندی / نگارش آسیه فقیه پرشکوهی؛ استاد راهنما منوچهر اکبری؛ استادان مشاور دکتر جلیل تجلیل و دکتر اسماعیل خاکی. تهران: دانشگاه تهران، تیر ۱۳۸۰، ۳۰۵ ص.

پایان نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی

سراج‌الدین بساطی سمرقندی از شاعران نیمه دوم قرن هشتم و اوایل قرن نهم می‌باشد در آغاز حصیری تخلص می‌کرد اما بدستور خواجه عصمت، تخلص بساطی را انتخاب کرد. در تصحیح متن پایان نامه حاضر از نه نسخه استفاده شده است که عبارت‌اند از:

نسخه پاریس که میکروفیلم و نسخه عکس آن در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران موجود است و به عنوان نسخ اصل قرار گرفته. این نسخه از نسخه‌های دیگر منقح‌تر و کم‌غلط‌تر است و بدین جهت مزیت و برتری دارد.

نسخه کتابخانه مجلس شورای اسلامی، نسخه کتابخانه دکتر اصغر مهدوی، نسخه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، نسخه کتابخانه بادلیان (که میکروفیلم و نسخه عکسی آن در دانشگاه تهران موجود است)، نسخه کتابخانه مجلس (سنای سابق)، نسخه اهدایی عبدالحسین بیات به انجمن آثار ملی ایران، نسخه اهدایی سیدمحمد

فصل ۷ و ۸ به ترتیب و تدوین و سپس متن دیوان پرداخته می‌شود. در پایان در بخش فهرست به ترتیب به تعلیقات، فهرست تألیفات فارسی قرن یازدهم، فهرست رجال، فهرست اماکن و فهرست منابع و مأخذ پرداخته است.

○ ترتیب و تصحیح و تحشیه «سفینه خوشگو» (دفتر دوم) / به کوشش سیدکلیم اصغر؛ استاد راهنما دکتر غلامرضا ستوده؛ استادان مشاور دکتر اسماعیل حاکمی و دکتر منوچهر اکبری. - تهران: دانشگاه تهران، بهمن ۱۳۸۰، ج ۲ = ۸۲۶ ص

پایان نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی

سفینه خوشگو تألیف بندرین داس، متخلص به خوشگو، تذکره مهم شعرای فارسی‌زبان در سده دوازدهم. این تذکره سه دفتر دارد: دفتر اول شرح احوال ۳۶۲ شاعر را دربردارد که هنوز تصحیح و چاپ نشده است. دفتر دوم طولانی‌ترین و مهم‌ترین دفتر است که موضوع پایان‌نامه حاضر است. دفتر سوم به کوشش عطاءالرحمان کاکوی تصحیح شده و در پتته (هند) به چاپ رسیده است. دفتر دوم سفینه خوشگوی در قرن دوازدهم هجری به رشته تحریر درآمده است نام دیگر این سفینه «آب‌آورد» ذکر شده و به معرفی ۱۰۸۸ شاعر پرداخته است.

در تصحیح متن پایان‌نامه حاضر از چهار نسخه استفاده شده است به ترتیب نسخه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران که نسخه اصل قرار گرفته و کاملترین نسخه‌ها می‌باشد، نسخه مدرسه سپهسالار، نسخه کتابخانه مجلس شورای اسلامی و نسخه لاهور.

روش تصحیح روش توامان می‌باشد یعنی روش انتقادی و روش التقاطی. در متن نسخه مؤلف منابعی را که استفاده کرده ذکر می‌نماید. از ویژگی‌های این سفینه علاوه بر تعداد فراوانی شاعران می‌توان به دید انتقادی نویسنده نیز اشاره کرد که در نمونه‌هایی که از کلام شاعران آورده در برخی موارد به نقد اشعار آنها نیز پرداخته است مصحح ابتدا به اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی شبه‌قاره پرداخته و سپس شرح احوال و آثار مؤلف را نگاشته، نمونه‌های عکسی از نسخه‌هایی که مورد استفاده قرار گرفته را آورده و پس از متن اصلی فهرست اماکن و نواحی جغرافیایی، فهرست کتب و رساله‌ها و در پایان فهرست مأخذ و منابع را آورده است.

○ تصحیح انتقادی دیوان بدرچاچی / به کوشش علی محمد گیتی فروز با استاد راهنما دکتر مظاهر مصفا؛ استادان مشاور دکتر شفیع کدکنی و دکتر برات زنجانی. - تهران: دانشگاه تهران، بهمن ۱۳۸۰، ۳۴۸ ص.

پایان نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی.

بدرچاچی از شاعران قرن هشتم هجری قمری و از مقلدان توانای اشعار خاقانی می‌باشد. در تصحیح متن حاضر از چهار نسخه خطی و دو شرح که بر این دیوان نوشته شده استفاده شده است همچنین چاپ سنگی قصاید بدرچاچی نیز همواره در نظر بوده است. این نسخ عبارتند از: نسخه پاریس که میکروفیلم آن در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران موجود است و نسبت به نسخه‌های دیگر دارای ویژگی‌هایی است مانند اعراب‌گذاری برخی کلمات و حواشی سودمندی که دارد و

هستند شیوه بیان آنها نیز کاملاً فرق دارد. بنابراین ملاک اصلی کار قدمت نسخه‌ها تشخیص داده شده است مصحح پس از مقدمه مفصل به متن اثر می‌پردازد و در پایان فصل افزوده شده را آورده سپس تعلیقات و در انتها منابع و مأخذ را ذکر کرده است.

○ تصحیح دیوان عبدالکریم خاکی / نگارش ک. م. سیف‌الاسلام خان؛ استاد راهنما: دکتر احمد تمیم‌داری؛ استادان مشاور دکتر منوچهر اکبری و دکتر مهدخت معین. - تهران: دانشگاه تهران، بهمن ۱۳۸۰، ۴۷۶ ص.

پایان نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی

تصحیح دیوان عبدالکریم خاکی شاعر قرن سیزده هجری قمری موضوع پایان‌نامه حاضر می‌باشد. مصحح در آغاز تاریخ زبان و ادبیات فارسی در بنگال را مورد بررسی قرار داده و سپس به شرح احوال و آثار شاعر پرداخته است. پس از آن نسخه‌ای که در تصحیح پایان‌نامه مورد استفاده قرار داده را معرفی می‌نماید. این نسخه خطی تنها نسخه منحصر به فرد دیوان خاکی می‌باشد که در کتابخانه مرکزی دانشگاه داکا در بنگلادش موجود می‌باشد در تصحیح این نسخه هر جا کلمه یا عبارتی ناخوانا بوده با علامت پرسش [؟] مشخص کرده و لغات و واژگان مخصوص به شبه‌قاره را در پاورقی توضیح داده است سپس متن اثر شامل غزلیات، قصاید، مثنوی، رباعیات، مخمسات، مسدسات، مسبعات، دوبیتی‌ها و قطعه و تکبیت را آورده است در پایان فهرست نام پیغمبران و فهرست برخی از لغات همراه با معنی و نیز فهرست منابع و مأخذ را آورده است.

○ ترتیب و تصحیح دیوان ابوالبرکات منیر لاهوری / به کوشش سیدمحمد فرید، به راهنمایی دکتر جعفر شهیدی؛ استادان مشاور دکتر جلیل تجلیل و اسماعیل حاکمی والا. - تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۸۰، ۵۰۳ ص.

پایان نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی ۱۳۸۰

پایان‌نامه حاضر تصحیح و ترتیب دیوان ابوالبرکات منیر لاهوری (۱۰۱۹-۱۰۵۴ ق) است. نسخه‌های خطی که در تصحیح این پایان‌نامه مورد استفاده قرار گرفته است:

دیوان منیر نسخه خطی کتابخانه گنج بخش مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان اسلام‌آباد (این نسخه بعنوان نسخه اصل در تصحیح قرار گرفته و نسخه‌های دیگر در تصحیح متن استفاده شده است) شامل قصاید، مثنویات، غزلیات، رباعیات، قطعات با دیباچه، گلدسته و دستنبو، کلیات اولی منیر موجود در کتابخانه خدابخش اورینتال پبلیک، بانکی‌پور هند شامل: قصاید، مثنویات، غزلیات، رباعیات، قطعات با دیباچه: دستنبو انتخاب از کلام منیر نسخه خطی کتابخانه دانشگاه پیشاور پاکستان شامل: قصاید، مثنویات، غزلیات، رباعیات، قطعات با دیباچه و گلدسته انتخاب از کلام منیر نسخه خطی کتابخانه دانشگاه پیشاور شامل قصاید، مثنویات، غزلیات، رباعیات، قطعات با دیباچه

مصحح در پنج فصل به اوضاع اجتماعی و سیاسی و فرهنگی، شرح احوال شاعر، آثار وی و تحلیل و نقد اشعار وی می‌پردازد و سپس دیباچه‌هایی که شاعر برای هر یک از آثار خود نگاشته آورده است و در

نیز به ندرت دستکاری شده است.

دو نسخه از کتابخانه ملک، نسخه کتابخانه مجلس شورای اسلامی و نیز کتاب «کاشف الاسرار» شرح قصاید بدرچاق تألیف غیاث‌الدین رامپور چاپ در لکهنو و نیز کتاب «شرح قصاید بدرچاق موسوم به شرح عثمان خانی مؤلف آن محمدعثمان قیس در دو جلد چاپ سنگی شده است.

مصحح ابتدا شرح احوال و آثار شاعر را نگاشته سپس به تصحیح دیوان اشعار در دو بخش قصاید و قطعه‌ها و قصاید کوتاه پرداخته است در بخش افزوده‌ها اشعاری که در کتاب شرح بنام «کاشف الاسرار» آمده است را ذکر کرده و نیز برخی از اشعاری که در شرح عثمان خانی آمده در این بخش آورده است در بخش یادداشتهای لغات و تعبیراتی که نیازمند شرح و توضیح بوده معنی شده است این پایان‌نامه در بخش فهرستها دارای دو دسته فهرست می‌باشد که عبارتند از: ۱. فهرست کلمه‌ها و تعبیرهای ایهام‌ساز و ۲. فهرست لغات و تعبیرات را آورده است و در پایان فهرست منابع و مأخذ را ذکر کرده است.

○ تصحیح و بررسی تذکره مجمع الشعرا از بایزید دوری هروی؛ نگارش سیده نکته فردوس، استاد راهنما: دکتر بانو کریمی فیروزکوهی؛ استادان مشاور دکتر تقی پورنامداریان و دکتر علی مؤذنی. تهران: دانشگاه تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، تیرماه ۱۳۸۱، ۴۲۶ ص.

پایان‌نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی

تذکره مجمع الشعرا از بایزید میرنظام مشهور به دوری شاعر قرن دهم هجری قمری است وی علاوه بر شاعری در خوشنویسی نیز تبحر داشته برخی از نمونه‌های خوشنویسی وی عبارت است از خسروشیرین، گوی و چوگان، یوسف و زلیخا، قصه حمزه و... تصحیح پایان‌نامه حاضر از روی نسخه منحصر به فردی صورت گرفته که در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران موجود است این نسخه به خط مؤلف می‌باشد و از نفاثی است که مؤلف برای حمیده بانو، مادر اکبرشاه نوشته است. مصحح در مقدمه به اشاره‌ای به تاریخ تذکره‌نویسی و معرفی چند تذکره مهم دارد و پس از آن به شرح احوال شاعر و عصر وی می‌پردازد سپس متن اثر و پس از آن تعلیقات در دو بخش آورده می‌شود که عبارتست از:

۱. شرح احوال مجمع‌الشعراء و آثار و سبک شاعران

۲. اشعار عربی، ملمعات و تلمیحات در مجمع‌الشعرا

در پایان نیز به فهرستهایی شامل جدول اطلاعات عمومی تذکره مجمع‌الشعرا و فهرست اسامی شاعرانی که به دو یا سه اسم معروف گشته‌اند پرداخته شده است و در انتها فهرست منابع و مأخذ را ذکر کرده است.

○ تصحیح و تعلیق اعجوبه و محجوبه / به کوشش رضا سمیع‌زاده؛ استاد راهنما: دکتر اسماعیل حاکمی؛ استادان مشاور دکتر جلیل تجلیل و دکتر مظفر بختیار. - تهران: دانشگاه تهران؛ دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۳۸۱، ۲۳۱ ص

پایان‌نامه دکتری زبان و ادبیات فارسی

کتاب اعجوبه و محجوبه پندنامه اخلاقی از حامدبن فضل‌الله بن

محمد از اهالی سرخس می‌باشد وی در اوایل قرن هفتم می‌زیسته است. از این کتاب تاکنون دو نسخه خطی شناخته شده است که یک نسخه آن نسبتاً کامل و نسخه دیگر افتادگی‌های فراوان دارد، نسخه اول در کتابخانه مجلس شورای اسلامی نگهداری می‌شود و میکروفیلم آن در کتابخانه مرکزی دانشگاه نگهداری می‌شود. نسخه دیگر در کتابخانه ملک نگهداری می‌شود که نسخه‌ای مغشوش و ناقص می‌باشد. مصحح در مقدمه به معرفی و بررسی احوال و خود کتاب می‌پردازد و سپس متن اثر را آورده که در ده باب اخلاقی می‌باشد پس از آن حواشی و تعلیقات را نگاشته و در پایان فهرست گوناگونی را تهیه کرده مانند فهرست آیات، فهرست احادیث، فهرست اشعار و مصراع‌های عربی، فهرست اشعار و مصراع‌های فارسی. فهرست امثال عربی و... در پایان فهرست منابع و مأخذ را ذکر کرده است که سودمند و بسیار قابل استفاده می‌باشد.

○ تصحیح دیوان محمدسلیم بیگ گرمودی (فغانی آذربایجانی / نگارش زهرا علیزاده؛ استاد راهنما: دکتر برات زنجانی؛ استاد مشاور دکتر احمد احمدی. - تهران: دانشگاه تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، آذر ۱۳۸۱، ۸۶ ص

پایان‌نامه کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

محمدسلیم بیگ ذوالقدر گرمودی مشهور به «فغانی» متخلص به «فغان» و «افغان» شاعر آذربایجانی اوایل قرن یازدهم هجری قمری است. دیوان وی مشتمل است بر غزلیات، قصاید، رباعیات، قطعات و تک‌بیت‌ها که مجموعاً حدود هزار بیت می‌باشد. سبک وی در سرودن شعر هندی می‌باشد و تصحیح دیوان شاعر از روی نسخه منحصر به فردی است که در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران موجود می‌باشد صورت گرفته است.

○ تصحیح نسخه خطی منظومه ازهار گلشن میرزا ابراهیم ادهم به پیوست مقدمه و تعلیقات و فهرس / به کوشش فاطمه بستان شیرین؛ به راهنمایی دکتر مهدی محقق؛ استاد مشاور سیدابوطالب میرعبیدی، کرج: دانشگاه آزاد اسلامی؛ ۱۳۸۰، ۲۹۷ ص

پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی

منظومه ازهار گلشن از میرزا ابراهیم ادهم متوفی به سال ۱۰۶۰ ق. به تقلید از گلشن راز شیخ محمود شبستری سروده شده است. نسخه‌هایی که در تصحیح متن پایان‌نامه کارشناسی ارشد حاضر مورد استفاده قرار گرفته است عبارتند از: نسخه خطی تبریز، نسخه خطی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، دو نسخه خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی می‌باشد که نمونه برخی از صفحات این نسخه‌ها در پایان متن حاضر آورده شده است. مصحح ابتدا در مقدمه روش کار خود را تشریح کرده سپس متن منظومه آورده شده، پس از آن تفاوت نسخه‌ها را ذکر کرده و بعد به تعلیقات پرداخته است، مصحح فرهنگ لغات بکار رفته در متن را تهیه نموده و سپس به ترتیب فهرست آیات در تعلیقات، فهرست احادیث و اقوال و عبارات عربی در تعلیقات، فهرست اشعار عربی در تعلیقات فهرست اشعار فارسی در تعلیقات، فهرست اصطلاحات و تعبیراتی که در تعلیقات مورد توضیح قرار گرفته را بیان می‌دارد و در پایان نیز منابع و مأخذ کاملی معرفی شده است.